

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van
Secundaire school Spermalie - De Kade te BRUGGE

Hoofdstructuur	buitengewoon secundair onderwijs
Doorlichtingseenheid	2000000549
Instelling	Secundaire school Spermalie - De Kade
Beleidsverantwoordelijke	Kathleen Deweerdt
Adres	Potterierei 46 - 8000 BRUGGE
Telefoonnummer	050 47 19 85
E-mail	personeel.busospermalie@de-kade.be
Website	http://www.de-kade.org/PortaalDeKade/Structuur-De-Kade/Secundaire-School-Spermalie
Bestuur	De Kade Vzw
Adres	Potterierei 42 - 8000 BRUGGE
CLB	Vrij CLB De Havens
Adres	Sint-Maartensbilk 2 - 8000 BRUGGE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 14-10-2019; 15-10-2019. 16-10-2019. 17-10-2019. 18-10-2019

Samenstelling van het doorlichtingsteam Wim BAUDE
 Lou BONTENS
 Lieve CLAES
 Elke DE BOLLE
 Olivier DOUVERE
 Geert POLFLIET
 Christa VANPOUCKE

INHOUDSTAFEL

1	Toelichting bij het doorlichtingsverslag.....	3
1.1	Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?	3
1.2	Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?	3
1.3	Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?	3
1.4	Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?	4
1.5	Hoe gaat het verder na de doorlichting?	4
2	Administratieve situering	5
3	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	5
4	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	8
4.1	Het omgaan met diversiteit	8
4.2	Opleidingsvorm 2 - Algemene en sociale vorming	9
4.3	Opleidingsvorm 2 - Beroepsgerichte vorming	12
4.4	Opleidingsvorm 4 - Huishoudkunde en voeding in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Mode-Verzorging-voeding (leerplan 2003/011)	16
4.5	Opleidingsvorm 4 - Engels in de tweede graad bso in de studierichting Kantoor (leerplan 2010/099)	18
4.6	Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de tweede graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2002/048c)	21
4.7	Opleidingsvorm 4 - Frans in derde de graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2014/009)	23
4.8	Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de derde graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2004/023)	27
5	In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne? ..	30
6	Respecteert de school de regelgeving?	32
7	Samenvatting.....	33
7.1	In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?	33
7.2	In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?	33
7.2.1	Het omgaan met diversiteit	33
7.2.2	De onderwijsleerpraktijk.....	34
7.3	In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?	35
8	Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen	36

1 Toelichting bij het doorlichtingsverslag

1.1 Wat onderzoekt de onderwijsinspectie tijdens een doorlichting?

Elke doorlichting biedt een antwoord op twee vragen:

1. In welke mate ontwikkelt de school haar kwaliteit, met bijzondere aandacht voor de aansturing en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsleerpraktijk?
2. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (het OK) en respecteert ze de regelgeving?

De onderwijsinspectie beantwoordt deze twee vragen aan de hand van vier onderzoeken:

- een onderzoek van de kwaliteitsontwikkeling
- een onderzoek van de onderwijsleerpraktijk
- een onderzoek van één kwaliteitsgebied
- een onderzoek van het beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

1.2 Hoe voert de onderwijsinspectie haar onderzoeken uit?

De onderwijsinspectie gaat na of de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Om de onderzoeksgegevens te verzamelen, gebruikt de onderwijsinspectie verschillende onderzoeksmethoden en raadpleegt ze uiteenlopende bronnen (kwantitatieve en kwalitatieve data, documenten, observaties, gesprekken en gevalstudies). De onderwijsinspectie betreft ook relevante stakeholders bij de onderzoeken.

1.3 Hoe beoordeelt de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteitsontwikkeling en de kwaliteit van de school aan de hand van ontwikkelingsschalen. Zo wil de onderwijsinspectie de school stimuleren om de kwaliteit te (blijven) ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen zijn gebaseerd op het OK en bestaan telkens uit vier niveaus.

	Beneden de verwachting Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.
	Benadert de verwachting Er zijn, naast sterke punten, ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.
	Volgens de verwachting Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.
	Overstijgt de verwachting Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau **volgens de verwachting** bevat de kwaliteitsverwachtingen uit het OK. Dit niveau betekent dus voluit: 'volgens de verwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit'.

Het ontwikkelingsniveau **overstijgt de verwachting** bevat dezelfde kwaliteitsverwachtingen als **volgens de verwachting**, maar voor dat niveau verwacht de onderwijsinspectie ook een voorbeeld van goede praktijk. De criteria voor een voorbeeld van goede praktijk zijn:

- De praktijk overstijgt het gangbare.
- De praktijk heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de leerlingen.
- De praktijk is ingebed in de werking van de school of de werking van een deelteam.
- De praktijk is onderbouwd vanuit evaluaties of specifieke noden van de school of is gebaseerd op vernieuwde inzichten op het vlak van onderwijskwaliteit.
- De praktijk kan andere scholen inspireren.

1.4 Welke adviezen formuleert de onderwijsinspectie?

De onderwijsinspectie formuleert een advies aan de Vlaamse Regering over de verdere erkenning van de school. Er zijn twee adviezen mogelijk.

1. Als de school in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een gunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - een gunstig advies zonder meer
 - een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten.
2. Als de school niet in voldoende mate tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, formuleert de onderwijsinspectie **een ongunstig advies**. Dit advies heeft twee varianten:
 - Een ongunstig advies met mogelijkheid om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt op voorwaarde dat het bestuur van de school zich bij het werken aan de tekorten extern laat begeleiden. Indien het bestuur van de school gebruikmaakt van het recht om te verzoeken dat de procedure tot intrekking van de erkenning niet opgestart wordt en zich extern laat begeleiden, volgt er een nieuwe doorlichting. Die nieuwe doorlichting vindt plaats binnen een termijn die de onderwijsinspectie bepaalt op basis van de ernst en de aard van de tekorten en die minimum 90 dagen bedraagt, behalve als de tekorten betrekking hebben op de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - Een ongunstig advies zonder mogelijkheid om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten. Het bestuur van de school kan een beroep indienen tegen die onmogelijkheid. Binnen de 60 kalenderdagen na het indienen van het beroep, onderzoekt een nieuw en paritair samengesteld doorlichtingsteam de argumenten die het bestuur van de school aangeeft om te rechtvaardigen dat er wel een mogelijkheid moet zijn om te verzoeken de procedure tot intrekking van de erkenning niet op te starten.

1.5 Hoe gaat het verder na de doorlichting?

De school ontvangt het doorlichtingsverslag enkele dagen na het einde van de doorlichting. Feitelijke onjuistheden kunnen op dat moment nog worden rechtgezet. Het advies en de inschalingen worden echter niet meer gewijzigd.

Uiterlijk binnen dertig kalenderdagen na de ontvangst van het doorlichtingsverslag kan het beleid of het bestuur van de school een bijkomende verduidelijking van het doorlichtingsverslag aanvragen bij de inspecteur-generaal. Die aanvraag gebeurt zoals aangegeven op de website van de onderwijsinspectie. De onderwijsinspectie plant de bespreking zo spoedig mogelijk en het beleid of het bestuur van de school bepaalt zijn vertegenwoordiging.

Voor meer informatie: raadpleeg www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

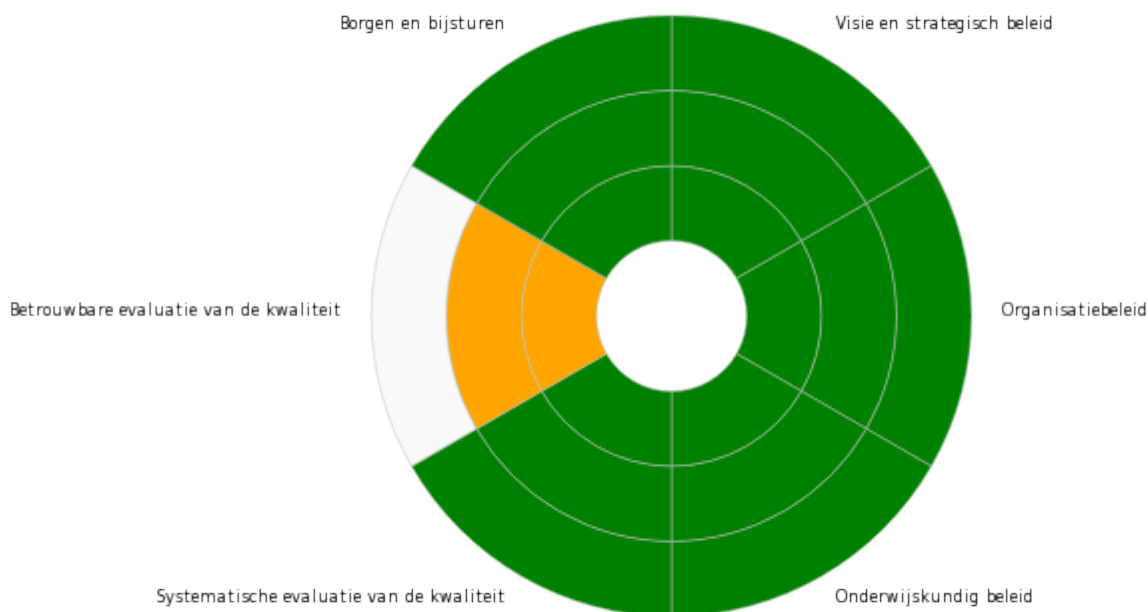
2 Administratieve situering

Alle hoofdstukken van dit verslag en het advies hebben betrekking op de doorlichtingseenheid Secundaire school Spermalie - De Kade (doorlichtingseenheid 2000000549). Deze eenheid omvat geheel of gedeeltelijk volgende scholen:

- Buso Secundaire School Spermalie (61085)
- BuSO Spermalie Secundaire school (129957)
- Spermalie Secundair Onderwijs (132175).

Het aanbod van de doorlichtingseenheid en een overzicht van de onderwijslesplaatsen is terug te vinden als bijlage bij dit verslag.

3 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

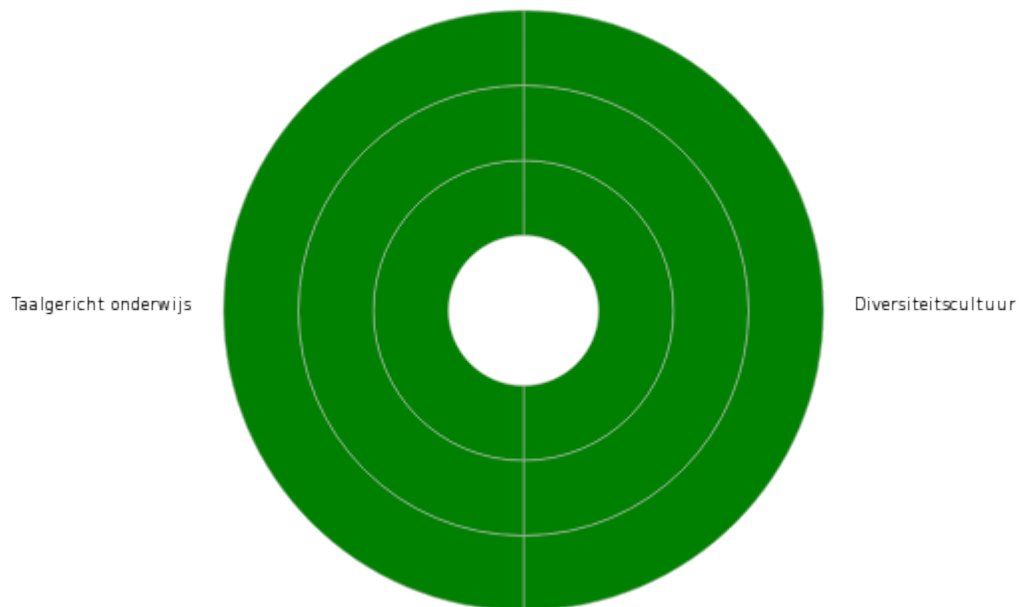

Visie en strategisch beleid	De school weet wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze de schoolwerking wil vormgeven en hoe ze de ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. De school heeft een eigen visie op wat onderwijskwaliteit voor haar betekent en heeft daarvoor een duidelijke strategie uitgewerkt. Het bijwerken en up to date houden van de verschillende visieteksten, is een groeikans. De reeds ontwikkelde visies zijn afgestemd op de input en de context van de school en op de regelgeving. Het is een uitdaging om het strategisch beleid en de visie te ontwikkelen vanuit gemeenschappelijke onderwijs- en opvoedingsbehoeften van alle doelgroepen en pas daarna doelgroepspecifieke accenten te leggen. De ontwikkelde visies vinden geleidelijk aan breed ingang in de schoolwerking en in de onderwijsleerpraktijk. Omdat de implementatie van verschillende aspecten nog in een ontwikkelfase zit, zijn de effecten nog niet ten volle zichtbaar op de klasvloer. De school stimuleert de gezamenlijke verantwoordelijkheid om de visie te realiseren door het installeren van een beleidsstructuur waarbij inspraak en participatie structureel ingebed zijn.
Organisatiebeleid	De school ontwikkelt en voert een beleid, waarbij participatie en dialoog belangrijk zijn. Ze gaat geregeld op zoek naar de mening van leerlingen, van ouders, van het schoolteam en van externe partners en ze houdt er rekening mee. Ze staat open voor maatschappelijke ontwikkelingen, externe vragen en verwachtingen en speelt daar geregeld op in. Ze stimuleert een diversiteitscultuur waarbij ze de leerlingen begeleidt tot non-discriminatie, tolerantie en dialoog. De school stuurde de voorbije jaren haar aanbod beroepsgerichte vorming in opleidingsvorm twee bij om de leerlingen beter voor te bereiden op tewerkstelling in een omgeving waar men voorziet in ondersteuning. Ze ondersteunt leerlingen in hun vervolgtraject na de schoolloopbaan en tracht vanuit de talenten van de leerlingen de geschikte oriëntering na te streven. Ze stimuleert vernieuwing. Reflectie en expertisedeling tussen de teamleden en inhoudelijke ondersteuning van de vakgroepwerking, bieden nog groeikansen. De school werkt samen met het begeleidingscentrum op de eigen campus om de zorg voor de leerlingen en de onderwijsleerpraktijk te versterken. Ze communiceert frequent, transparant en doelgericht over haar werking met interne en externe belanghebbenden. De ouders ervaren de communicatie als duidelijk en laagdrempelig.
Onderwijskundig beleid	De school ontwikkelt de kwaliteit van haar onderwijsleerpraktijk. Ze doet dit breed en doelgericht zoals blijkt uit de jaaractieplannen. De school geeft de onderwijsleerpraktijk en de professionalisering vorm aan de hand van doelgerichte maatregelen en afspraken onder andere door de ontwikkeling van een schooleigen doelenkader voor OV2, het evaluatiebeleid van OV4, de handelingsplanning van alle opleidingsvormen, de lopende professionalisering voor het gebruik van gebaren. De ondersteuning van de implementatie van het kwaliteitsvol uitgewerkte evaluatiebeleid van OV4 en de ondersteuning van de inhoudelijke werking van sommige vakgroepen, zijn nog groeikansen.

Systematische evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert systematisch verschillende aspecten van de schoolwerking. Hiervoor hanteert de school een systematiek waarbij ze tweemaal per jaar het jaaractieplan screent en een stand van zaken opmaakt. De school heeft nog groeikansen om het cyclisch aspect van de evaluatie nauwgezetter uit te werken en de evaluatie van de onderwijsleerpraktijk sterker te benadrukken. Het blijft een aandachtspunt voor de schoolleiding om funtionerings- en evaluatiegesprekken te houden zoals bepaald in de regelgeving.
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	De school evalueert haar kwaliteit beperkt doelgericht omdat de beschikbare kwalitatieve en kwantitatieve bronnen nog niet ten volle aangewend worden. Ze laat kansen liggen om de expertise van relevante partners te betrekken bij haar evaluaties. Ze slaagt er nog weinig in om de resultaten en effecten bij de leerlingen te gebruiken bij haar evaluaties. De evaluatie van de verschillende kwaliteitsgebieden is nog beperkt ingeschaald op basis van objectiveerbare gegevens waardoor de betrouwbaarheid van de evaluaties in het gedrang komt.
Borgen en bijsturen	De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten. Ze bewaart en verspreidt wat kwaliteitsvol is. Ze ontwikkelt doelgerichte verbeteracties voor haar werkpunten. Ze legt nieuwe afspraken vast in duidelijke handleidingen of visieteksten. De school stelt haar werking voortdurend en doordacht bij naar aanleiding van wat ze vaststelt. Na de vorige doorlichting is er hard gewerkt aan een kwaliteitsvolle handelingsplanmatige aanpak van de onderwijsleerpraktijk en de evaluatiepraktijk in opleidingsvorm vier. Daarbij is telkens gestart vanuit een goede visieontwikkeling en wordt er gezorgd voor een groot draagvlak bij het personeel.

4 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

4.1 Het omgaan met diversiteit

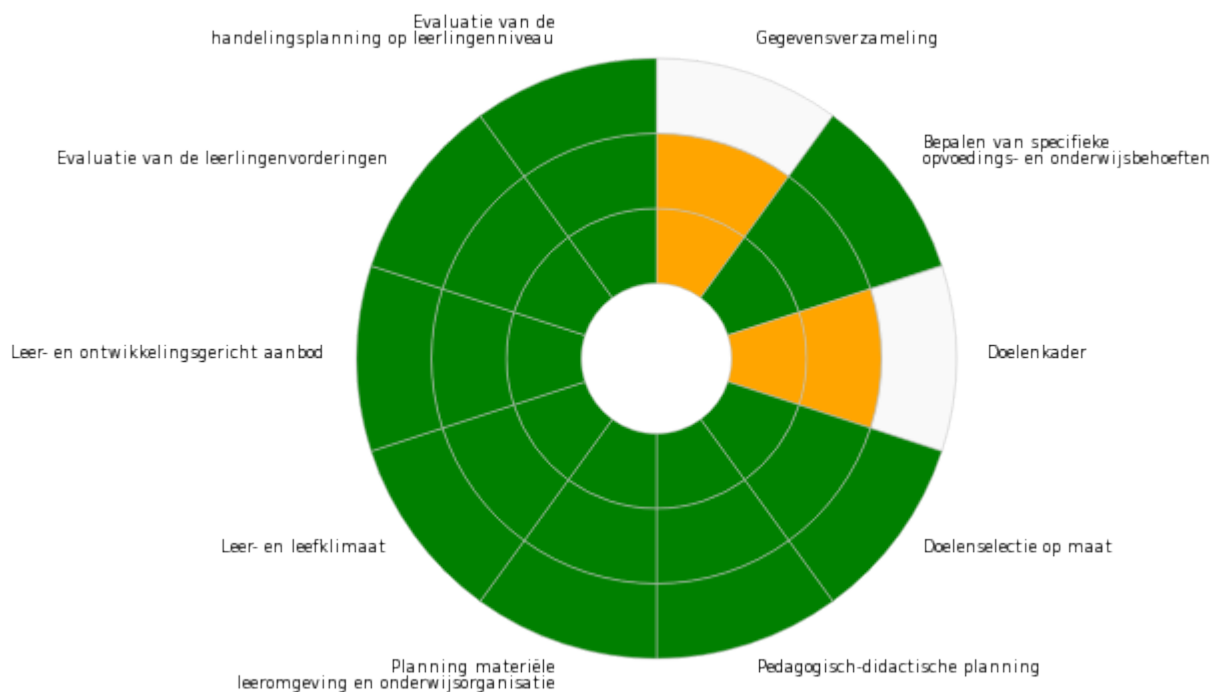

Diversiteitscultuur	Het onderwijsaanbod richt zich op verschillende doelgroepen. Hierdoor is diversiteit een inherent gegeven in de school. Het schoolteam erkent de diversiteit op school en in de maatschappij als een normaal gegeven en speelt daar positief op. Ze doet dit vanuit haar algemene schoolvisie en haar pedagogisch project. Via structurele maatregelen creëert de school voor de diverse leerlingengroepen een schoolomgeving die ondersteuning biedt waar nodig. Hierdoor kunnen de leerlingen maximaal participeren aan het schoolgebeuren. De speelplaats zodanig inrichten dat ze nog beter tegemoet komt aan de noden van blinde en slechtziende leerlingen, is voor de school een groeikans. De school brengt diversiteit onder de aandacht van de leerlingen en het schoolteam. Dit gebeurt onder meer door het organiseren van diverse kleinschalige projecten en initiatieven waarbij leerlingen van verschillende opleidingsvormen en onderwijstypes mekaar ontmoeten. Dit komt onder meer goed tot uiting in de werking van de leerlingenraad. Het schoolteam begeleidt de leerlingen tot non-discriminatie, tolerantie en dialoog. Ondermeer de 'Dag van de verdraagzaamheid' is daar een voorbeeld van.
---------------------	---

Taalgericht onderwijs

Het schoolteam heeft zicht op de talige competenties van de leerlingen en stemt de onderwijsleerpraktijk daar grotendeels op af. Het schoolteam heeft aandacht voor taalgericht onderwijs en begeleidt de taalverwerving bij de leerlingen. De wijze waarop de school de taalverwerving stimuleert bij leerlingen met ernstige meervoudige beperkingen in opleidingsvorm 1 getuigt van een grote deskundigheid. Onder meer de aanpak van de presymbolische communicatie is daar een sterk voorbeeld van. In opleidingsvorm 2 getuigen gedifferentieerde stappenplannen dat het lerarenteam aandacht heeft voor het oefenen van vaktaal en schooltaal in een functionele en betekenisvolle context en voor het aanbieden van taalsteun bij de taalverwerving. In opleidingsvorm 4 varieert de mate waarin de leraren expliciete aandacht hebben voor de talige competenties van de leerlingen, afhankelijk van de vakgroep. Uit het onderzoek blijkt dat er nog ruimte is voor de niet-taalleraren om intensiever gebruik te maken van de informatie over de taligheid van de leerling binnen hun lessen. In de klassenraden is er wel expliciete aandacht voor taalverwerving bij de leerlingen. De recent toegenomen instroom van leerlingen in het onderwijstype 7 noopt om opnieuw 'het gebruik van gebaren' toe te passen in de lessen. Hiervoor is een professionaliseringstraject opgestart. Dit traject verder vorm geven en het gebruik van gebaren in opleidingsvorm 4 type 7 implementeren is voor het team een uitdaging.

4.2 Opleidingsvorm 2 - Algemene en sociale vorming

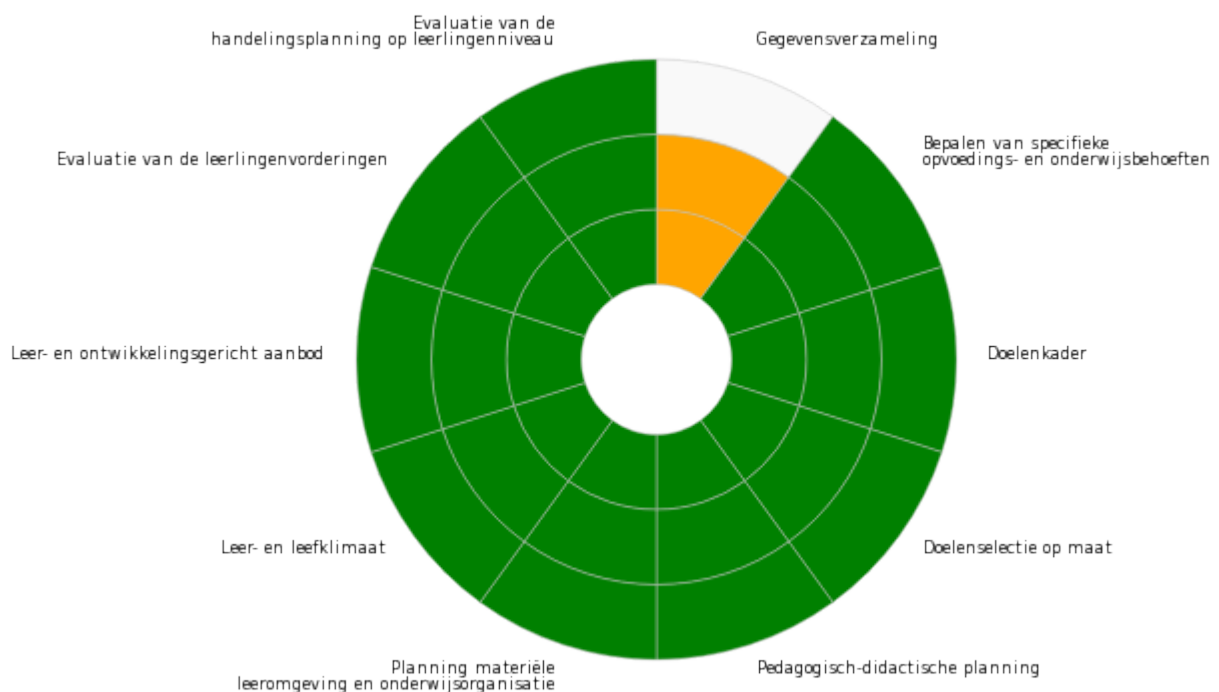

Gegevensverzameling	Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een gedeeltelijk beeld van iedere leerling. Het team verzamelt heel wat gegevens over de totale persoonlijkheidsontwikkeling en heeft daardoor een goed beeld van de opvoedingsbehoeften van de leerlingen. Die gegevens zijn bruikbaar voor de volgende fases van handelingsplanning. De leervorderingen voor alle domeinen systematisch in kaart brengen, is nog een werkpunt. De verzamelde gegevens zijn actueel en toegankelijk maar verspreid over verschillende documenten. De school laat hierdoor kansen liggen om de verzamelde gegevens meer hanteerbaar voor de teamleden te maken.
Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften	Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om opvoeding en ondersteuning op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling en voor de leerlingengroep specifieke opvoedingsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. De leraren hebben, vanuit de lespraktijk, een algemeen beeld van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het is een groeikans om, vanuit een analyse van de evaluaties van de lesdoelen, ook inhoudelijke prioriteiten te bepalen en onderwijsbehoeften te formuleren die de leraren in staat stellen meer onderwijsdoelen op maat te selecteren.
Doelenkader	De doelenselectie is gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen voor opleidingsvorm twee en op de bijhorende uitgangspunten. Het team beschikt over afspraken in verband met de na te streven ontwikkelingsdoelen per lesactiviteit en thema. Deze ontwikkelingsdoelen concretiseren in een schooleigen doelenkader, om de samenhang en de continuïteit in het aanbod gedurende de schoolloopbaan te kunnen bewaken, is nog een werkpunt.
Doelenselectie op maat	De klassenraad stuurt de doelenselectie aan op basis van multidisciplinair overleg en selecteert gezamenlijk na te streven doelen voor de groep en de individuele leerling. De klassenraad houdt hierbij rekening met vastgestelde opvoedingsbehoeften van de groep en van individuele leerlingen. De leraren selecteren voor de eigen lesactiviteiten doelen die rekening houden met de onderwijsbehoeften van de groep. Het is een uitdaging voor het team om deze doelenselectie meer te laten aansluiten op de evaluatie van de doelen van vorige planningsperiodes. De klassenraad en elke individuele leerkracht vertaalt de doelen in concrete en operationele doelen die haalbaar, realistisch in tijdsbesteding en zinvol zijn. De geselecteerde doelen zijn gericht op een harmonische ontwikkeling. Een overzicht van de leervorderingen en een schooleigen doelenkader kunnen een hefboom zijn om de verticale samenhang nog te vergroten.

Pedagogisch- didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogische planning op voor een groep en voor individuele leerlingen. Ze doet dit in samenspraak met de leerling, wat sterk is. De vakgroep stelt de didactische planning op aan de hand van een cyclus van thema's. Ze bepaalt, vanuit de ontwikkelingsdoelen, de leerinhouden, methoden en werkvormen met aandacht voor alle vormingsonderdelen. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is afgestemd op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen. Het is een groeikans om de interne differentiatie in doelen te versterken voor de lesactiviteiten.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De intensieve samenwerking tussen de verschillende klassen en leraren bij de thema's, de individueel aangepaste uurroosters en de samenwerking met opleidingsvorm één voor type 6 zijn daar voorbeelden van. De leermiddelen en materialen zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. De leraren tonen een grote inzet om materiaal uit te werken, aangepast aan de doelgroep en de mogelijkheden van de leerlingen. De school voorziet ook in heel wat ICT-infrastructuur om het leren te ondersteunen. Het is een uitdaging voor de school om te bewaken dat de planning en de inrichting van de lokalen het leren en onderwijzen voldoende ondersteunt.
Leer- en leefklimaat	De teamleden creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden hebben zicht op de sociale relaties onder de leerlingen en komen tegemoet aan de sociaal-emotionele noden van de leerlingen. De teamleden motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze maken duidelijke afspraken en regels en hanteren die consequent. De teamleden geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. Het gebruik van de evolutiekaart en het portfolio zijn daar mooie voorbeelden van. De manier waarop leerlingen feedback krijgen over hun individuele doelen is sterk.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	Het multidisciplinaire team realiseert een passend, activerend, betekenisvol en samenhangend aanbod dat afgestemd is op de geselecteerde doelen en op de ontwikkelingsdoelen. De thema's zijn gericht op integratie in de maatschappij en worden op een heel activerende manier aangebracht. Het is een groeikans om ook voor de leerlingen van fase 2 type 9 huishoudelijke vaardigheden frequenter en functioneler op te nemen in het aanbod. De teamleden spelen flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze sturen hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning voortdurend bij.

Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is afgestemd op de geselecteerde doelen en op het passende doelenkader van opleidingsvorm 2. De evaluatie is representatief voor het aanbod, transparant, betrouwbaar en breed. De teamleden evalueren in multidisciplinair overleg en de leerlingen spelen waar mogelijk een rol in het evaluatieproces. Het is een uitdaging voor het team om alle evaluaties overzichtelijk samen te brengen, zodat deze neerslag meer bruikbaar wordt voor het vervolgtraject van de handelingsplanning.
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De systematiek van de klassenraden en van de verslaggeving dit proces laten ondersteunen, biedt nog groeikansen. De teamleden sturen hun eigen handelen en het handelingsplan bij indien nodig.

4.3 Opleidingsvorm 2 - Beroepsgerichte vorming

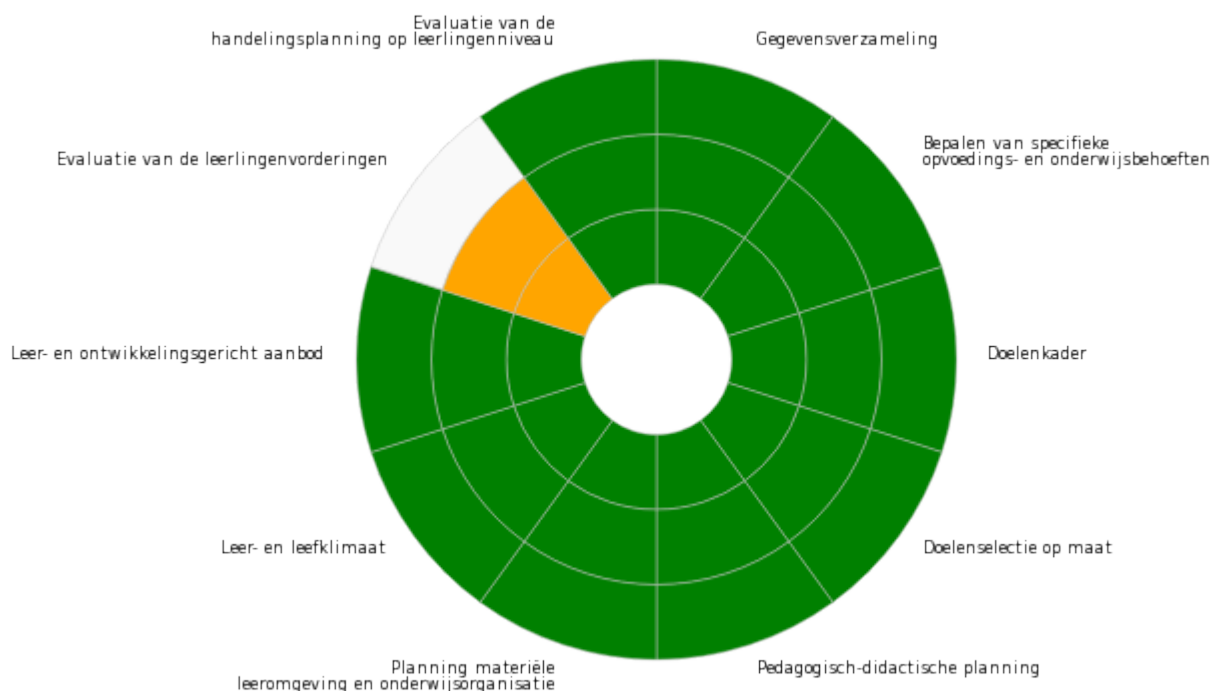

Gegevensverzameling	Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de opvoedingsbehoeften. De verzamelde gegevens zijn actueel en bruikbaar voor de volgende fases van handelingsplanning. De initiële beeldvorming aanvullen met gegevens over de arbeidsgerichte motorische vaardigheden is een werkpunt. In de loop van de schoolloopbaan vult informatie over de leervorderingen de initiële beeldvorming aan. De meeste informatie is toegankelijk voor de teamleden. De school laat kansen liggen om de informatie over de leervorderingen hanteerbaar te maken voor de teamleden. Het overzichtelijk bundelen van de gegevens over de leervorderingen, is daarom een werkpunt.
Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften	Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om onderwijs en begeleiding op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling of leerlingengroep specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie.
Doelenkader	De doelenselectie is gebaseerd op de ontwikkelingsdoelen voor opleidingsvorm 2 en op de bijhorende uitgangspunten. Het multidisciplinaire team maakt afspraken over de concretisering van de ontwikkelingsdoelen. Het verder uitwerken van een langetermijnplanning waarmee het team de continuïteit bewaakt van het aanbod gedurende de schoolloopbaan, is een aandachtspunt.
Doelenselectie op maat	De klassenraad stuurt de doelenselectie aan op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. Dit gebeurt op een doordachte en systematische wijze. De doelenselectie voor de klasgroep, vastgelegd in het groepswerkplan, houdt grotendeels rekening met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van alle leerlingen. Deze selectie verfijnen zodat de doelen gelden voor alle leerlingen van de groep is een aandachtspunt. De klassenraad vertaalt de doelen in concrete en operationele doelen die haalbaar, realistisch in tijdsbesteding en zinvol zijn. De geselecteerde doelen zijn gericht op een harmonische ontwikkeling, arbeidsgeschiktmaking, arbeidstraining en tewerkstelling. Ze vormen voor de meeste onderdelen een zinvol geheel, waardoor de doelen voor elke onderdeel afzonderlijk samenhang vertonen. De meeste onderdelen vertonen ook onderling een relevante samenhang. Het is een uitdaging voor het team om de samenhang te bewaken tussen de doelen voor het onderdeel 'basisvaardigheden aandachtsoefeningen'.

Pedagogisch- didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogisch planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. Het team legt deze planning vast in het individueel handelingsplan en in het groepswerkplan. De individuele doelen vastleggen in samenspraak met de leerling is een meerwaarde. Daarnaast bepaalt de vakgroep, vanuit de ontwikkelingsdoelen, de aard van de lesactiviteiten en bepalen de individuele leraren de didactische planning zoals leerinhouden, methoden en werkvormen voor hun lesactiviteiten. Dit gelijkgericht aanpakken en de onderlinge lesactiviteiten op mekaar afstemmen is voor de vakgroep een uitdaging. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is grotendeels afgestemd op de vastgestelde beginsituatie en op de vooropgestelde doelen.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. Voor leerlingen die de druk van een voltijds lessenrooster niet aankunnen voorziet het team in gepaste alternatieve trajecten. Het gecontroleerd en gemodereerd gebruik van rustruimtes is eveneens een gepaste organisatorische maatregel. Het team hanteert een doordachte strategie om de leerlingen te groeperen. De kleine klassen met leerlingen die instromen uit de lagere school is daar een voorbeeld van. De leermiddelen en materialen zijn grotendeels afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Voor de meeste lesactiviteiten zijn deze geïnspireerd door de gang van zaken in het toekomstig werkmilieu. Voor het onderdeel 'basisvaardigheden aandachtsoefeningen' zijn er op dit vlak nog uitdagingen. Door het ontbreken op de campus van gepaste infrastructuur voor arbeidstraining voorziet het team in een gevarieerd aanbod van bedrijven waar de leerlingen onder begeleiding van een leraar arbeidsgerichte vaardigheden kunnen aanleren en inoefenen. De werkpostfiche van de bedrijven met de nodige aandacht lezen en het gebruik van de vereiste persoonlijke beschermingsmiddelen nauwkeuriger plannen, is een aandachtspunt.
Leer- en leefklimaat	De teamleden creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden hebben zicht op de sociale relaties onder de leerlingen en komen tegemoet aan de sociaal-emotionele noden van de leerlingen. De teamleden motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Ze maken duidelijke afspraken en regels die herkenbaarheid en veiligheid voor de leerlingen scheppen. De leraren hanteren een positieve begeleidingsstijl. Door hun alertheid en een goede lesplanning leiden de meeste leraren de interacties tussen de leerlingen in goede banen. De teamleden geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback, die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. Het gebruik van de evolutiekaart en het portfolio zijn daar mooie voorbeelden van. De manier waarop leerlingen feedback krijgen over hun individuele doelen is sterk.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	Het multidisciplinaire team realiseert grotendeels een passend, activerend, betekenisvol en samenhangend aanbod dat afgestemd is op de geselecteerde doelen. Het gevarieerd aanbod 'Praktijk op verplaatsing' is daar een sterk voorbeeld van. Het onderdeel 'basisvaardigheden aandachtsoefeningen' betekenisvol maken is voor het team een uitdaging. De teamleden spelen flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze sturen hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning voortdurend bij.
Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is afgestemd op de geselecteerde doelen en het passende doelenkader van opleidingsvorm 2. De evaluatie is representatief voor het aanbod, transparant, betrouwbaar en breed. De teamleden evalueren in multidisciplinair overleg en de leerlingen spelen waar mogelijk een rol in het evaluatieproces. Het overzichtelijk samenbrengen van de evaluaties van alle vooropgestelde doelen zodat deze neerslag meer bruikbaar wordt voor het vervolgtraject van de handelingsplanning, is een groeikans.
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het groepswerkplan en het individueel handelingsplan bij indien nodig. Dit ook systematisch en multidisciplinair toepassen voor de handelingsplanning met betrekking tot de lesactiviteiten, is voor het team een groeikans.

4.4 Opleidingsvorm 4 - Huishoudkunde en voeding in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Mode-Verzorging-voeding (leerplan 2003/011)

Gegevensverzameling Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de beginsituatie van iedere leerling. De verzamelde gegevens zijn actueel, toegankelijk en hanteerbaar voor de teamleden. Het team heeft hierbij aandacht voor zowel de paramedische gegevens als voor de voorbije schoolloopbaan. De gegevensverzameling gebeurt soms nog in twee digitale systemen waardoor de hanteerbaarheid niet altijd gebruiksvriendelijk is.

Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om onderwijs op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling of leerlingengroep specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. Het vormt nog een uitdaging voor de vakgroep om de onderwijsbehoeften meer SMART te formuleren zodat ze vlotter bruikbaar zijn voor de aansturing van remediërende, differentiërende, compenserende en/of dispenserende maatregelen.

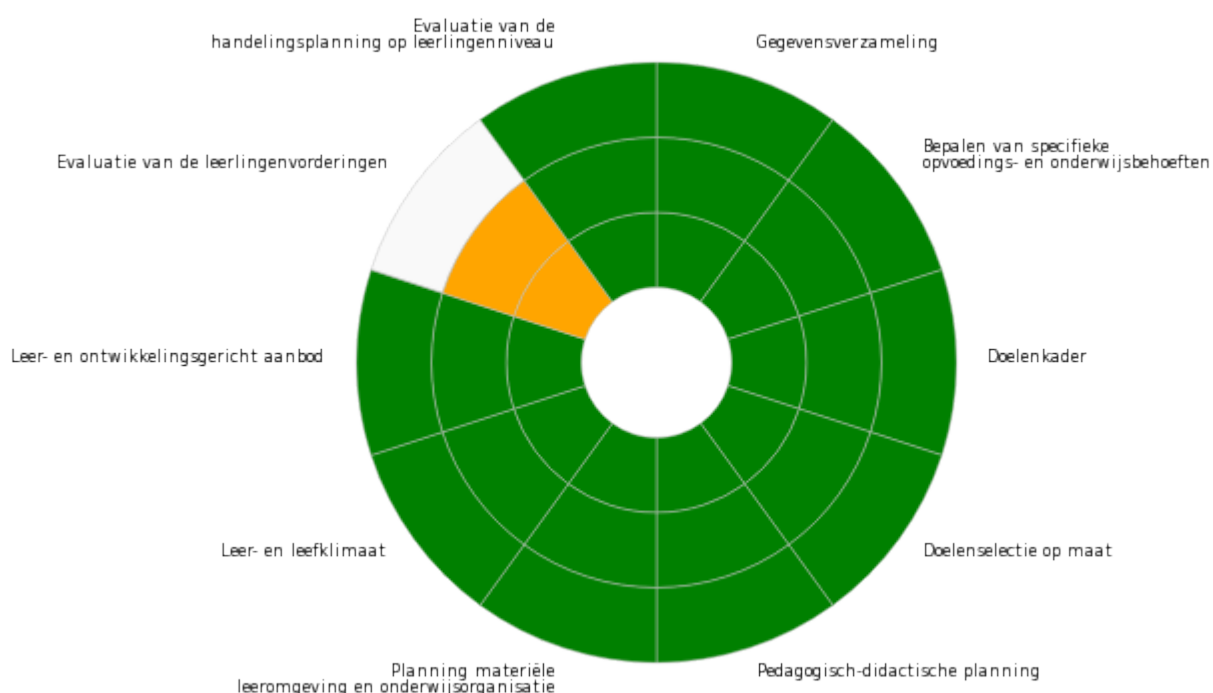
Doelenkader De doelenselectie is gebaseerd op een gevalideerd doelenkader en op de bijhorende uitgangspunten. De vakgroep maakt afspraken over de concretisering van de leerplandoelen. Het aanbod spoort minstens met het verwachte verwerkingsniveau.

Doelenselectie op maat	De klassenraad stuurt de doelenselectie aan op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. De geselecteerde doelen zijn gericht op een harmonische ontwikkeling en vertonen samenhang. Het vormt een uitdaging voor de klassenraad om sommige leerinhouden die gecompenseerd of gedispenseerd worden duidelijker te formuleren en dit zonder afbreuk te doen aan de studiebekrachtiging van het geboden onderwijs.
Pedagogisch-didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogisch-didactische planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. De vakgroep bepaalt de leerinhouden, methoden en werkvormen met aandacht voor alle vormingsonderdelen. Ze gaan hierbij flexibel om met zowel individuele- als klassikaal aangepaste werkvormen. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is afgestemd op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De leermiddelen, materialen en infrastructuur zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Zo heeft de vakgroep actief inbreng gehad bij de inrichting van de recent in gebruik genomen campus De Polder.
Leer- en leefklimaat	De teamleden creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. Het grote engagement van de leraren draagt bij tot de betrokkenheid en tot de leerkansen van de leerlingen. Ze maken duidelijke afspraken en regels en hanteren die consequent. De teamleden geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. De feedback is veelal duidelijk, constructief en gedoseerd en vindt plaats in een klimaat van veiligheid en vertrouwen.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	Het multidisciplinaire team realiseert een passend, activerend, betekenisvol en samenhangend aanbod dat afgestemd is op het leerplan. De teamleden spelen flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze sturen hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning voortdurend bij. De leraren zetten in op een efficiënte klasorganisatie, ze expliciteren geregeld de lesdoelen en maken gebruik van authentieke en realistische contexten. De lessen zijn gericht op actieve deelname van de leerlingen en op interactie.
Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is gedeeltelijk afgestemd op het leerplan. De evaluatie is veelal representatief voor het aanbod, transparant en breed. De teamleden evalueren in multidisciplinair overleg. Omwille van het niet altijd correct hanteren van dispenserende maatregelen komt de betrouwbaarheid van de evaluatie en van de attestering in het gedrang.

Evaluatie van de
handelingsplanning
op leerlingenniveau

Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het handelingsplan bij indien nodig. De gemaakte besluiten en afspraken zijn relevant voor de nieuwe beginsituatiebepaling en geven richting aan het vervolgtraject. De formulering in een overzichtelijke vorm weergegeven, is nog een aandachtspunt.

4.5 Opleidingsvorm 4 - Engels in de tweede graad bso in de studierichting Kantoor (leerplan 2010/099)

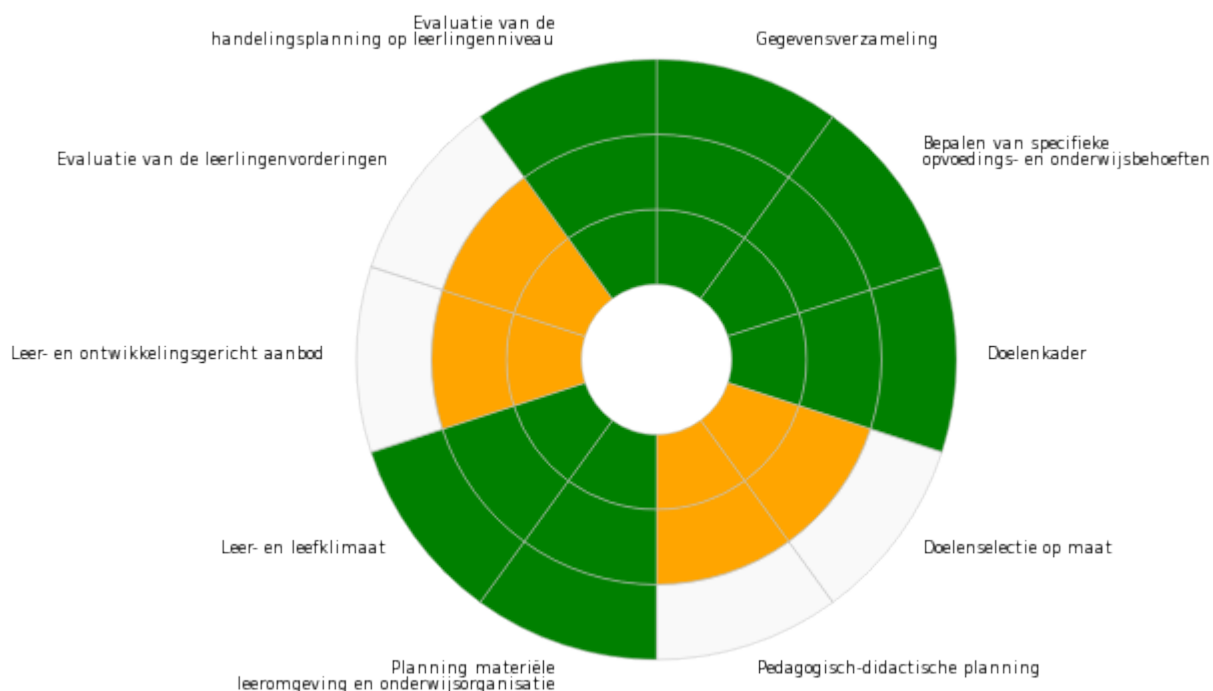
Gegevensverzameling Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de beginsituatie van iedere leerling. Zowel interne als externe gegevens, data over de persoonlijkheidsontwikkeling en talige leervorderingen krijgen een plaats in de beeldvorming, die frequent aangepast wordt. De verzamelde gegevens zijn actueel, toegankelijk en hanteerbaar voor de teamleden.

Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om onderwijs op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling of leerlingengroep specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. De formulering van specifieke onderwijsbehoeften gebeurt dikwijls impliciet en waar relevant en/of noodzakelijk ook expliciet. Steeds zijn de individuele leerbehoeften of groepsnoden de basis voor differentiëring, bijv. individuele leermoeilijkheden of behoeften per type (6 of 9).

Doelenkader	De doelenselectie is gebaseerd op het gevalideerd doelenkader en op de bijhorende uitgangspunten. De vakgroep maakt afspraken over de concretisering van de leerplandoelen. Het beheersingsniveau van het aanbod spoort minstens met het gevraagde niveau van het leerplan. Het is echter een valkuil om te streven naar een hogere moeilijkheidsgraad, m.n. wat betreft de ondersteunende kennis.
Doelenselectie op maat	De klassenraad stuurt de doelenselectie aan op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. De klassenraad vertaalt de doelen in concrete en operationele doelen die haalbaar, realistisch in tijdsbesteding en zinvol zijn. De geselecteerde doelen zijn gericht op een harmonische ontwikkeling, maar het belang van de leerplandoelen over ondersteunende kennis (woordenschat en grammatica) is in verhouding met de vaardigheidsdoelen nog relatief groot. De doelen vertonen in het algemeen samenhang, maar er is nog ruimte om het verband tussen de kenniscomponenten en de vaardigheidsdoelen duidelijker te maken. Zeer positief is dat dispensereren uiterst selectief wordt toegepast, gezien het belang van taalvakken in de studierichting Kantoor.
Pedagogisch-didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogisch-didactische planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. Het multidisciplinaire team bepaalt de leerinhouden, methoden en werkvormen met aandacht voor alle vormingsonderdelen. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is afgestemd op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De leermiddelen, materialen en infrastructuur zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. De noodzakelijke ICT-voorzieningen zijn aanwezig en worden gebruikt door de leraren. Toch kan een grotere directe beschikbaarheid van pc's het leerproces nog effectiever maken. Leerlingen appreciëren de toenemende transparantie inzake de evaluatie van de vooropgestelde doelen.
Leer- en leefklimaat	De teamleden creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leerlingen waarderen de inspanningen van de leraren op dit vlak expliciet. De leraren maken duidelijke afspraken en regels en hanteren die consequent. De teamleden geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. In toenemende mate krijgen de leerlingen ook schriftelijke feedback (o.b.v. evaluatieroosters; zie verder). In de mate dat het aanbod de evaluatiepraktijk zal volgen, met een grotere focus op vaardigheidsgerichte, betekenisvolle activiteiten, zal het leer- en leefklimaat als een voorbeeld van goede praktijk kunnen gelden.

Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	Het multidisciplinaire team realiseert een passend en samenhangend aanbod dat afgestemd is op de geselecteerde doelen. De teamleden spelen flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze sturen hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning bij op basis van de specifieke behoeften van de leerlingen(groepen). Het aanbod is in ruime mate activerend: leerlingen worden individueel begeleid; ze worden zelfstandig of in duo aan het werk gezet. Groepswerk is veeleer uitzonderlijk, wat slechts ten dele te verklaren is door de specificiteit van het doelpubliek (T9). De leraren streven ernaar om de betekenisvolheid van de opdrachten op te drijven. Ze expliciteren meestal de doelen en de relevantie van de opdrachten voor de (toekomstige) leefwereld van de leerlingen. Een aanbod dat beter afgestemd is op het evenwichtige evaluatiekader schept opportuniteiten om de aansluiting met die leefwereld nog te vergroten en het aandeel van contextarme ondersteunende kennis verder terug te dringen.
Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is in de praktijk gedeeltelijk afgestemd op het gevalideerd doelenkader. De evaluatie is veelal representatief voor het aanbod, transparant, betrouwbaar en breed. De leraren hebben de afgelopen jaren taaloverschrijdend zware inspanningen geleverd om te beantwoorden aan een evenwichtige evaluatiepraktijk die de taalleraren en andere teamleden in staat moet stellen het talige competentieniveau van de leerling op te volgen. De geleverde inspanningen zijn bewonderenswaardig en de verwezenlijkingen ingrijpend. De huidige evaluatiepraktijk vertoont echter nog een overwicht aan contextloze of -arme ondersteunende kennis. Het kader dat gecreëerd werd biedt mogelijkheden om graad- en taaloverschrijdend de juiste, evenwichtige invulling te geven. De leraren zijn er zich bewust van dat de huidige evaluatiepraktijk nog niet ten volle beantwoordt aan dit uitgewerkte kader. De teamleden evalueren geregeld in multidisciplinair overleg. Het schoolbrede (OV4) traject over evaluatie heeft de leraren waardevolle inzichten opgeleverd, o.m. over hoe in een puntenloos systeem een eindscore tot stand kan komen en hoe het de nodige kansen tot individualisering op leerlingniveau biedt.
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het handelingsplan bij indien nodig.

4.6 Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de tweede graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2002/048c)

Gegevensverzameling Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de beginsituatie van iedere leerling. De verzamelde gegevens zijn toegankelijk en hanteerbaar voor de meeste teamleden. Het is voor het multidisciplinaire team nog een aandachtspunt om wijzigingen in de beeldvorming efficiënt te registreren opdat deze informatie actueel en hanteerbaar zou zijn voor alle teamleden.

Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om opvoeding en ondersteuning op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling en de leerlingengroep specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. Er is nog een groeikans om, op basis van een grondige analyse van de leerlingresultaten, vakspecifieke onderwijsbehoeften te formuleren voor de individuele leerling of de leerlingengroep.

Doelenkader De doelenselectie is gebaseerd op het gevalideerd doelenkader en op de bijhorende uitgangspunten. De vakleraar concretiseert de vakgebonden onderwijsdoelen voor de leerlingengroep en bewaakt dat het aanbod minstens spoort met het verwachte beheersingsniveau van het leerplan. Het multidisciplinaire team maakt afspraken over de concretisering van de specifieke opvoedingsdoelen en houdt daarbij rekening met de leerlingenkenmerken.

Doelenselectie op maat	De klassenraad laat nog kansen liggen om de doelenselectie op het vlak van het onderwijskundige aan te sturen op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert enkele doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. De klassenraad vertaalt de geselecteerde doelen gedeeltelijk in concrete, operationele doelen die haalbaar en realistisch in tijdsbesteding zijn. Het is nog een werkpunt om het evenwicht van het aanbod betreffende kennis, vaardigheden en attitudes te bewaken. De klassenraad bewaakt nog onvoldoende de doelenselectie om te komen tot een samenhangend en betekenisvol aanbod over de vakken en de graden heen. Hierdoor zijn de geselecteerde doelen nog niet ten volle gericht op een harmonische ontwikkeling en vertonen in beperkte mate samenhang.
Pedagogisch-didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogische planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. De leraar stelt de didactische planning op en bepaalt de leerinhouden, methoden en werkvormen. Zij legt nog onvoldoende de interne differentiatie vast van leerlingen voor wie de groepsbenadering onvoldoende antwoord biedt op de individuele behoeften en doelstellingen. De inhoud en afspraken over het opvoedings- en onderwijsaanbod afstemmen op mekaar, op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen, zijn nog werkpunten.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team, en in het bijzonder de leraar, plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De leermiddelen, materialen en infrastructuur zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het laptopproject is een beloftevol initiatief om het leerproces te ondersteunen en vakspecifieke doelen te realiseren. De inrichting en verfraaiing van het klaslokaal met onder andere comfortabel meubilair, is nog een uitdaging.
Leer- en leefklimaat	De leraar creëert een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. Ze motiveert de leerlingen, ondersteunt hen, waardeert hen, gaat vaak met hen in interactie en houdt rekening met hun inbreng. Ze maakt duidelijke afspraken en regels en hanteert die consequent. Het is nog een groeikans om ontwikkelingsgerichte feedback te geven die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De vakgroep benut niet alle mogelijkheden om het onderwijsaanbod passend, activerend, betekenisvol en samenhangend te maken. De differentiatie gebeurt nog onvoldoende op planmatige wijze. De leraar gebruikt af en toe authentieke en realistische contexten. De aandacht voor strategieën die het leren, het probleemoplossend denken, het begrijpend lezen en de zelfregulatie bevorderen, is een werkpunt. Het aanbod is bijgevolg gedeeltelijk afgestemd op de geselecteerde doelen en op het leerplan. De teamleden spelen in op de noden van de leerlingen. De bijsturing van het onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning, zijn nog werkpunten.

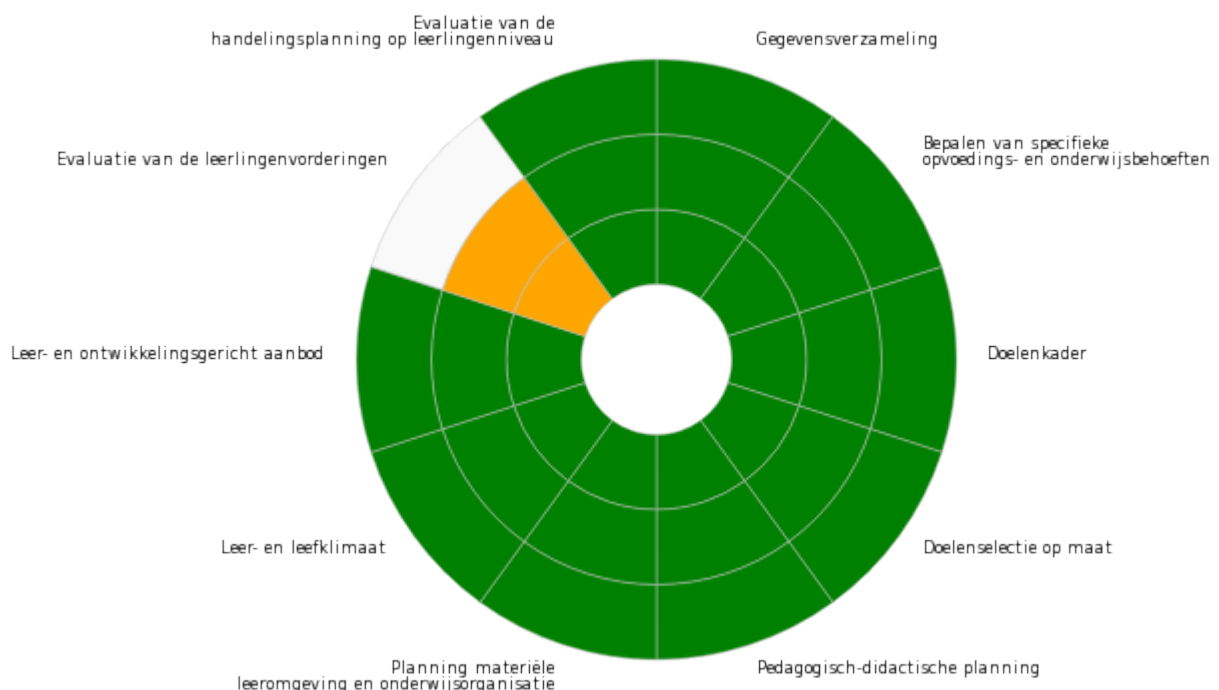
Evaluatie van de leerlingenvorderingen

De evaluatie is meestal afgestemd op de doelen van het leerplan. Dat is het geval bij de summatieve evaluaties maar nog niet altijd bij de formatieve evaluaties. Ook het evenwicht tussen de verschillende vaardigheden en attitudes is nog voor verbetering vatbaar. De evaluatie is representatief voor het aanbod. Het is nog een werkpunt om de evaluatie van de leerplandoelen transparant en betrouwbaar te maken door consequent objectieve en eenduidige beoordelingscriteria te hanteren en die te communiceren aan de leerlingen. Het recent ontwikkelde evaluatie- en rapporteringssysteem biedt daar voldoende ondersteuning voor. De evaluatievormen zijn nog beperkt gevarieerd. De teamleden evalueren de overige geselecteerde doelen occasioneel in multidisciplinair overleg.

Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau

Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het handelingsplan bij indien nodig. Het is nog een groeikans om ook de vakgebonden leerlingenresultaten multidisciplinair te analyseren en daaruit besluiten te trekken voor het vervoltraject en eventueel de handelingsplanning bij te sturen.

4.7 Opleidingsvorm 4 - Frans in derde de graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2014/009)

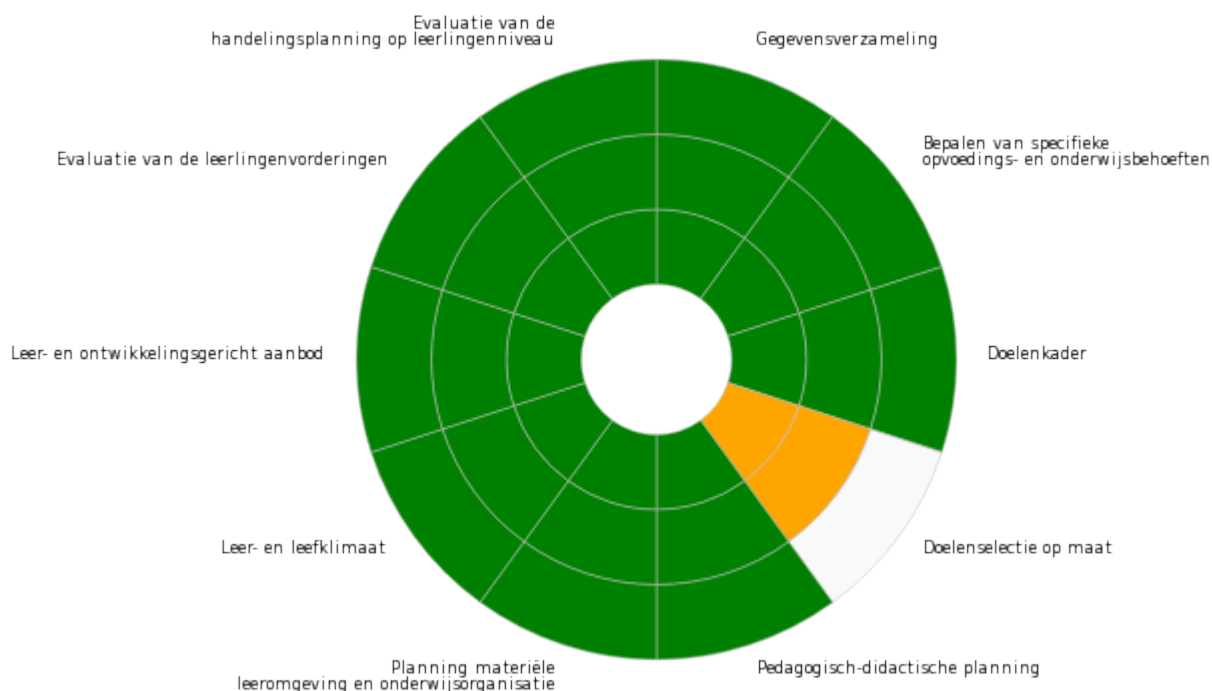

Gegevensverzameling	Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de beginsituatie van iedere leerling. Zowel interne als externe gegevens, data over de persoonlijkheidsontwikkeling en talige leervorderingen krijgen een plaats in de beeldvorming, die frequent aangepast wordt. De verzamelde gegevens zijn actueel, toegankelijk en hanteerbaar voor de teamleden.
Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften	Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om onderwijs op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling of leerlingengroep specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. De formulering van specifieke onderwijsbehoeften gebeurt dikwijls impliciet en waar relevant en/of noodzakelijk ook expliciet. Steeds zijn de individuele leerbehoeften of groepsnoden de basis voor differentiëring, bijv. individuele leermoeilijkheden of behoeften per type (6 of 9).
Doelenkader	De doelenselectie is gebaseerd op het gevalideerd doelenkader en op de bijhorende uitgangspunten. De vakgroep maakt afspraken over de concretisering van de leerplandoelen. Het beheersingsniveau van het aanbod spoort minstens met het gevraagde niveau van het leerplan. Het is echter een valkuil om te streven naar een hogere moeilijkheidsgraad, m.n. wat betreft de ondersteunende kennis.
Doelenselectie op maat	De klassenraad stuurt de doelenselectie aan op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. De klassenraad vertaalt de doelen in concrete en operationele doelen die haalbaar, realistisch in tijdsbesteding en zinvol zijn. De geselecteerde doelen zijn gericht op een harmonische ontwikkeling, maar het belang van de leerplandoelen over ondersteunende kennis (woordenschat en grammatica) is in verhouding met de vaardigheidsdoelen nog relatief groot. De doelen vertonen in het algemeen samenhang, maar er is nog ruimte om het verband tussen de kenniscomponenten en de vaardigheidsdoelen duidelijker te maken. Zeer positief is dat dispensereren uiterst selectief gebeurt, gezien het belang van taal binnen de studierichting Handel.
Pedagogisch-didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogisch-didactische planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. Het multidisciplinaire team bepaalt de leerinhouden, methoden en werkvormen met aandacht voor alle vormingsonderdelen. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is afgestemd op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen.

Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De leermiddelen, materialen en infrastructuur zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. De noodzakelijke ICT-voorzieningen zijn aanwezig en worden gebruikt door de leraren. Toch kan een grotere directe beschikbaarheid van pc's het leerproces nog effectiever maken. Leerlingen appreciëren de toenemende transparantie inzake de evaluatie van de vooropgestelde doelen.
Leer- en leefklimaat	De teamleden creëren een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. De teamleden motiveren de leerlingen, ondersteunen hen, waarderen hen, gaan vaak met hen in interactie en houden rekening met hun inbreng. De leerlingen waarderen de inspanningen van de leraren op dit vlak expliciet. De leraren maken duidelijke afspraken en regels en hanteren die consequent. De teamleden geven geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. In toenemende mate krijgen de leerlingen ook schriftelijke feedback (o.b.v. evaluatieroosters; zie verder). In de mate dat het aanbod de evaluatiepraktijk zal volgen, met een grotere focus op vaardigheidsgerichte, betekenisvolle activiteiten, zal het leer- en leefklimaat als een voorbeeld van goede praktijk kunnen gelden.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	Het multidisciplinaire team realiseert een passend en samenhangend aanbod dat afgestemd is op de geselecteerde doelen. De teamleden spelen flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze sturen hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning bij op basis van de specifieke behoeften van de leerlingen(groepen). Het aanbod is in ruime mate activerend: leerlingen worden individueel begeleid; ze worden zelfstandig of in duo aan het werk gezet. Groepswerk is veeleer uitzonderlijk, wat slechts ten dele te verklaren is door de specificiteit van het doelpubliek (T9). De leraren streven ernaar om de betekenisvolheid van de opdrachten op te drijven. Ze expliciteren meestal de doelen en de relevantie van de opdrachten voor de (toekomstige) leefwereld van de leerlingen. Een aanbod dat beter afgestemd is op het evenwichtige evaluatiekader schept opportuniteiten om de aansluiting met die leefwereld nog te vergroten en het aandeel van contextarme ondersteunende kennis verder terug te dringen.

Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is in de praktijk gedeeltelijk afgestemd op het gevalideerd doelenkader. De evaluatie is veelal representatief voor het aanbod, transparant, betrouwbaar en breed. De leraren hebben de afgelopen jaren taaloverschrijdend zware inspanningen geleverd om te beantwoorden aan een evenwichtige evaluatiepraktijk die de taalleraren en andere teamleden in staat moet stellen het talige competentieniveau van de leerling op te volgen. De geleverde inspanningen zijn bewonderenswaardig en de verwezenlijkingen ingrijpend. De huidige evaluatiepraktijk vertoont echter nog een overwicht aan contextloze of -arme ondersteunende kennis. Het kader dat gecreëerd werd biedt mogelijkheden om graad- en taaloverschrijdend de juiste, evenwichtige invulling te geven. De leraren zijn er zich bewust van dat de huidige evaluatiepraktijk nog niet ten volle beantwoordt aan dit uitgewerkte kader. De teamleden evalueren geregeld in multidisciplinair overleg. Het schoolbrede (OV4) traject over evaluatie heeft de leraren waardevolle inzichten opgeleverd, o.m. over hoe in een puntenloos systeem een eindscore tot stand kan komen en hoe het de nodige kansen tot individualisering op leerlingniveau biedt.
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het handelingsplan bij indien nodig.

4.8 Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de derde graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2004/023)

Gegevensverzameling	Het multidisciplinaire team verzamelt relevante leerling- en contextgegevens om te komen tot een goed beeld van de beginsituatie van iedere leerling. De verzamelde gegevens zijn toegankelijk en hanteerbaar voor de meeste teamleden. Het is voor het multidisciplinaire team nog een aandachtspunt om wijzigingen in de beeldvorming efficiënt te registreren opdat deze informatie actueel en hanteerbaar zou zijn voor alle teamleden.
Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften	Het multidisciplinaire team analyseert de verzamelde gegevens om opvoeding en ondersteuning op maat mogelijk te maken. De teamleden formuleren voor de individuele leerling en de leerlingengroep specifieke opvoedingsbehoeften die bruikbaar zijn voor de aansturing van de doelenselectie. Er is nog een groeikans om, op basis van een grondige analyse van de leerlingengroepresultaten, vakspecifieke onderwijsbehoeften te formuleren voor de individuele leerling of de leerlingengroep.
Doelenkader	De doelenselectie is gebaseerd op het gevalideerd doelenkader en op de bijhorende uitgangspunten. De vakleraar concretiseert de vakgebonden onderwijsdoelen en bewaakt dat het aanbod minstens spoort met het verwachte beheersingsniveau van het leerplan. Het multidisciplinaire team maakt afspraken over de concretisering van de specifieke opvoedingsdoelen en houdt daarbij rekening met de leerlingenkenmerken.

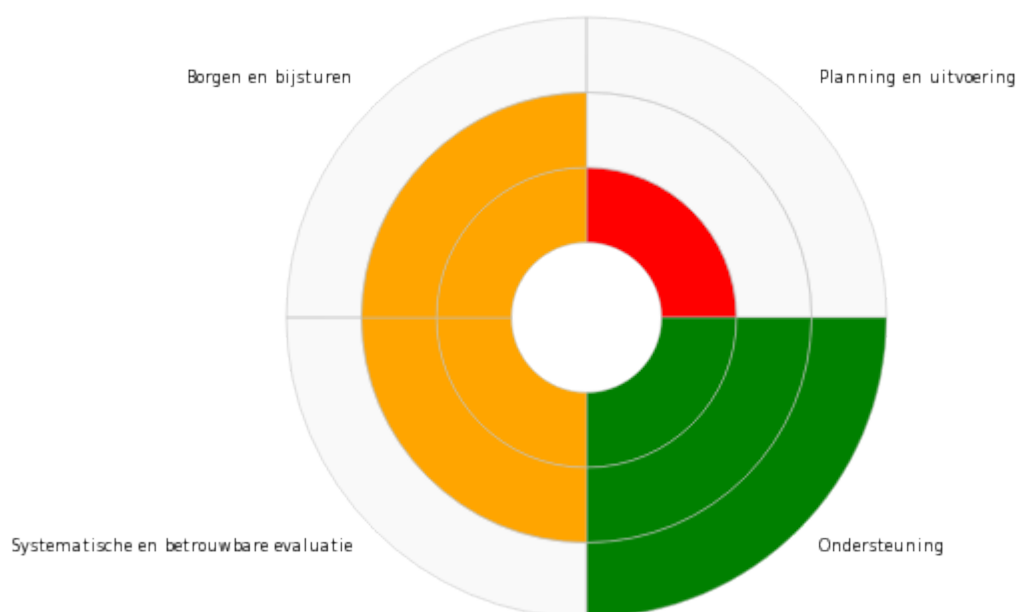
Doelenselectie op maat	De klassenraad laat nog kansen liggen om de doelenselectie op het vlak van het onderwijskundige aan te sturen op basis van multidisciplinair overleg. De klassenraad selecteert enkele doelen die rekening houden met vastgestelde opvoedings- en onderwijsbehoeften van de groep of van individuele leerlingen. De klassenraad vertaalt de geselecteerde doelen gedeeltelijk in concrete, operationele doelen die haalbaar en realistisch in tijdsbesteding zijn. De klassenraad bewaakt nog onvoldoende de doelenselectie om te komen tot een samenhangend en betekenisvol aanbod over de vakken en de leerjaren heen. Hierdoor zijn de geselecteerde doelen nog niet ten volle gericht op een harmonische ontwikkeling en vertonen in beperkte mate samenhang.
Pedagogisch-didactische planning	Het multidisciplinaire team stelt in overleg de pedagogische planning op voor een groep of voor individuele leerlingen. De leraar stelt de didactische planning op en bepaalt de leerinhouden, methoden en werkvormen. Ze heeft voldoende aandacht voor alle relevante domeinen van het aanbod. Het opvoedings- en onderwijsaanbod is afgestemd op de beginsituatie en op de vooropgestelde doelen.
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	Het multidisciplinaire team, en in het bijzonder de leraar, plant doelgerichte organisatorische maatregelen die de realisatie en de evaluatie van de vooropgestelde doelen binnen de vooropgestelde periode mogelijk maken. De leermiddelen, materialen en infrastructuur zijn afgestemd op de opvoedings- en onderwijsbehoeften van de leerlingen. De inrichting en verfraaiing van het klaslokaal met onder andere comfortabel meubilair is nog een uitdaging.
Leer- en leefklimaat	De leraar creëert een positief en stimulerend leer- en leefklimaat. Ze motiveert de leerlingen, ondersteunt hen, waardeert hen, gaat vaak met hen in interactie en houdt rekening met hun inbreng. Ze maakt duidelijke afspraken en regels en hanteert die consequent. De leraar geeft geregeld ontwikkelingsgerichte feedback die systematisch ingebed is in het onderwijsleerproces. De leerlingen krijgen kansen tot zelfontdekkend leren en zelfsturing.
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	De leraar realiseert een passend, activerend, betekenisvol en samenhangend aanbod dat afgestemd is op de geselecteerde doelen van het leerplan. Ze gebruikt daarvoor geregeld authentieke en realistische contexten en stuurt de onderwijsleerpraktijk bij wanneer de situatie daarom vraagt. Het bewust expliciteren van strategieën die het leren, het probleemoplossende denken, het begrijpend lezen en de zelfregulatie bevorderen is nog een aandachtspunt. De leraar speelt flexibel in op de noden van de leerlingen. Ze stuurt hun onderwijsaanbod, de aard van de begeleiding en de ondersteuning voortdurend bij.

Evaluatie van de leerlingenvorderingen	De evaluatie is afgestemd op de leerplandoelen en spoort minstens met het verwachte beheersingsniveau. De evaluatie is representatief voor het aanbod, meestal transparant, betrouwbaar en breed. Het is nog een groeikans om voor de evaluatie van vaardigheden en attitudes objectieve en eenduidige beoordelingscriteria te ontwikkelen en die te communiceren met de leerlingen. De evaluatievormen zijn gevarieerd naargelang van de doelen en zijn occasioneel op maat van de individuele leerling. De teamleden evalueren de overige geselecteerde doelen occasioneel in multidisciplinair overleg.
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	Het multidisciplinaire team reflecteert geregeld en systematisch over de handelingsplanning voor de leerlingengroep of voor de individuele leerling. De teamleden sturen het handelingsplan bij indien nodig. Het is nog een groeikans om ook de vakgebonden leerlingresultaten multidisciplinair te analyseren en daaruit besluiten te trekken voor het vervolgtraject en eventueel de handelingsplanning bij te sturen.

5 In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Het bestuur van de school is verantwoordelijk voor de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de gebouwen en lokalen. Aan de hand van volgende processen gaat de onderwijsinspectie enkel na of de school hiervoor een doeltreffend beleid ontwikkelt en voert:

- gebouwen en onderhoud
- noodplanning
- valgevaar en toegankelijkheid.

Planning en uitvoering

De school plant maatregelen en acties gericht op het voorkomen of inperken van risico's en het voorkomen of beperken van schade. Ze neemt die acties niet op in een globaal preventieplan en onnauwkeurig of onvoldoende geconcretiseerd in het jaaractieplan. De school besteedt beperkt aandacht aan compenserende maatregelen. De school speelt veelal ad-hoc in op situaties waardoor ze geen volledige risicobeheersing heeft. Zo heeft ze bijvoorbeeld onvoldoende zicht op mogelijk valgevaar bij de ramen in de D-blok. De school neemt te weinig tussentijdse maatregelen die, in afwachting van een oplossing ten gronde, gevaren voorkomen of inperken. Zoals onder meer bij de toiletten in de A-blok, waar gedurende de renovatiewerken onvoldoende maatregelen werden genomen met het oog op veiligheid en privacy.

Ondersteuning	De school ondersteunt de uitvoering en de evaluatie van de maatregelen en acties. Ze voorziet in voldoende personele, financiële en materiële middelen. Recent werd de samenwerking voor de preventiedienst, op het niveau van campus De Kade, intensiever vorm gegeven en structureel verankerd. Zo kan de school werken die grotere budgetten vereisen sneller realiseren. Voorbeelden hiervan zijn de verschillende geplande en uitgevoerde renovatiewerken, de administratieve nieuwbouw en de recente huisvesting op de campus De Polder. Het is echter een aandachtspunt om het geheel planmatig beter uit te werken en te concretiseren
Systematische en betrouwbare evaluatie	De school evalueert enkele processen en bijhorende acties. Doordat een aantal evaluaties beperkt systematisch gepland en georganiseerd zijn, gaat er belangrijke informatie verloren. Zo blijven er een aantal noodzakelijke aanpassingen, zoals het aangeven van vluchtwegen en het vervangen van beschermingskappen bij verlichtingen, te lang aanslepen. De school benut bij haar evaluaties veelal beschikbare bronnen of expertise van relevante partners. Ze maakt slechts beperkt doeltreffend gebruik van de beschikbare informatie. De school houdt waar mogelijk rekening met voorstellen en wensen van leerlingen en personeel. Zo nam ze bijvoorbeeld op aangeven van de leerlingenraad en in overleg met het paramedisch personeel de uitbreiding van de markering voor blinde en slechthorende leerlingen op in haar planning.
Borgen en bijsturen	De school heeft zicht op haar sterke punten en werkpunten, maar dat zicht is onvolledig. Ze bewaart en verspreidt veelal wat goed is. In de school zijn de hoogteverschillen quasi overal goed gemarkeerd en zijn er hellende vlakken geïnstalleerd om de toegang te verzekeren voor haar doelpubliek. De school laat nog kansen liggen om doelgericht haar werking bij te stellen. Ze bouwt verder op wat goed is, maar doet dit minder op een gestructureerde wijze. De school investeerde in een digitaal verwittigingssysteem voor nood- en brandveiligheid. Ze test dit systeem wekelijks. Op die manier behoudt ze het overzicht over de veiligheid en kan ze eventuele bijstellingen meteen uitvoeren. Echter met betrekking tot de jaarlijkse evacuatieoefening blijven er een aantal onduidelijkheden bestaan waarover geen opmerkingen terug te vinden zijn in het evacuatieverslag.

6 **Respecteert de school de regelgeving?**

De school moet zich engageren om aan volgende inbreuken op de regelgeving te werken:

- Het voeren van een doeltreffend beleid met het oog op de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne (erkenningsvoorwaarde).
 - Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet van 8 mei 2009 betreffende de kwaliteit van onderwijs met betrekking tot de wijze waarop sommige bevoegdheden van de inspectie worden uitgevoerd van 1/10/2010 – art. 10
 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende de codificatie betreffende het secundair onderwijs van 17/12/2010 - art. 15, §1, 2°
 - Decreet betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap van 10/07/2008 - art. 10, §1, 2°

7 Samenvatting

Legende

- = beneden de verwachting
- ◆ = benadert de verwachting
- = volgens de verwachting
- ★ = overstijgt de verwachting.

7.1 In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?

Visie en strategisch beleid	●
Organisatiebeleid	●
Onderwijskundig beleid	●
Systematische evaluatie van de kwaliteit	●
Betrouwbare evaluatie van de kwaliteit	◆
Borgen en bijsturen	●

7.2 In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?

7.2.1 Het omgaan met diversiteit

Diversiteitscultuur	●
Taalgericht onderwijs	●

7.2.2 De onderwijsleerpraktijk

	Opleidingsvorm 2 - Algemene en sociale vorming	Opleidingsvorm 2 - Beroepsgerichte vorming	Opleidingsvorm 4 - Huishoudkunde en voeding in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar Mode-Verzorging-voeding (leerplan 2003/011)	Opleidingsvorm 4 - Engels in de tweede graad bso in de studierichting Kantoor (leerplan 2010/099)	Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de tweede graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2002/048c)	Opleidingsvorm 4 - Frans in derde de graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2014/009)	Opleidingsvorm 4 - Wiskunde in de derde graad tso in de studierichting Handel (leerplan 2004/023)
Gegevensverzameling	♦	♦	●	●	●	●	●
Bepalen van specifieke opvoedings- en onderwijsbehoeften	●	●	●	●	●	●	●
Doelenkader	♦	●	●	●	●	●	●
Doelenselectie op maat	●	●	●	●	♦	●	♦
Pedagogisch-didactische planning	●	●	●	●	♦	●	●
Planning materiële leeromgeving en onderwijsorganisatie	●	●	●	●	●	●	●
Leer- en leefklimaat	●	●	●	●	●	●	●
Leer- en ontwikkelingsgericht aanbod	●	●	●	●	♦	●	●
Evaluatie van de leerlingenvorderingen	●	●	♦	♦	♦	♦	●
Evaluatie van de handelingsplanning op leerlingenniveau	●	●	●	●	●	●	●

7.3 In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne?

Planning en uitvoering	■
Ondersteuning	●
Systematische en betrouwbare evaluatie	◆
Borgen en bijsturen	◆

8 Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen

De onderwijsinspectie formuleert over de verdere erkenning van de school een GUNSTIG ADVIES waarbij het bestuur zich moet engageren om aan de hieronder vermelde tekorten te werken.

De onderwijsinspectie doet de volgende aanbevelingen met het oog op de verdere kwaliteitsontwikkeling van de school:

- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de kwaliteitsontwikkeling.
 - De kwaliteit borgen van het omgaan met diversiteit.
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 2 - algemene en sociale vorming.
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 2 - beroepsgerichte vorming.
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 4 - huishoudkunde en voeding in de eerste graad in het beroepsvoorbereidend leerjaar mode-verzorging-voeding (leerplan 2003/011).
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 4 - engels in de tweede graad bso in de studierichting kantoor (leerplan 2010/099).
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 4 - frans in derde de graad tso in de studierichting handel (leerplan 2014/009).
 - De kwaliteit borgen van de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 4 - wiskunde in de derde graad tso in de studierichting handel (leerplan 2004/023).
-
- De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de onderwijsleerpraktijk voor opleidingsvorm 4 - wiskunde in de tweede graad tso in de studierichting handel (leerplan 2002/048c).
 - De ontwikkelkansen benutten met betrekking tot de evaluatie van de leerlingenvorderingen.
-
- De tekorten wegwerken met betrekking tot het voeren van een doeltreffend beleid op het vlak van de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.